

**שמנה פרקים - שיעור 2 – מקורות**

**1. אמר שמואל בן-יודא אבן תבון: אמר הרב המחבר, זכר צדיק לברכה:**

הנה בארנו בפתיחת זה החבור, מה היתה הסבה בשום המחבר זאת המסקנת בזה הסדר; וזכרנו גם כן רב התועלת בזאת המסקנת (הקדמה לסדר זרעים). ונעזנו פעמים רבות במה שקדם בזה החבור, לדבר בזאת המסקנת בעניינים מועילים ולהאריך בה קצת אריכות (שם) - מפני שהיא קטנה. ואף על פי שתראה מבארת וקלה להבין ולעשות מהשכוללת - אינה קלה על כל בני אדם, ואין כל עניינה גם כן מובנים מבלי פרוש ארוך, עם היותה מביאה לידי שלמות גדולה והצלחה אמתית - ומפני זה ראיתי להרחיב בזה המאמר. וכבר אמרו רבותינו, זכרונם לברכה, האי מאן דבעי למיהוי חסידא לקים "מלי דאבות" (בבא קמא ל א). ואין אצלנו מעלה גדולה מחסידות אלא נבואה - והיא המביאה אליה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה: "חסידות מביאה לידי רוח הקדש" (משנה סוטה ט טו). - הנה התבאר מדברייהם, שקיום מאמרי זאת המסקנת מביא לידי נבואה. והנני עתיד לבאר אמתת הדבר ההוא, מפני שהוא כולל חלק גדול מהמדות הטובות.

וראיתי להקדים קדם שאתחיל בפרוש ההלכה, פרקים מועילים; וידע מהם האדם הקדמות, ויהיו לו גם כן מבוא ומפתח במה שאני עתיד לפרש. וידע, שהדברים אשר אמר בפסקים אלו ובמה שאניבא מוהפרוש, אינם דברים שבדיתים מעצמי, ולא פרושים שחידשתיים. אמנם הם עניינים לקטנים מדברי חכמים במדרשות ותלמוד וזולתם מחבוריהם; ומדברי הפילוסופים גם כן הקדמונים והחדשים, ומחבורי הרבה בני אדם - ושמע האמת ממי שאמרה.

ואפשר שאביא לפעמים מאמר אחד כלו מספר המפורסם בלשונו - ואין בכל זה רע. ואני מתפאר במה שאמרתי מי שקדם ממני - שאני כבר התנדיתי בזה - ואף על פי שלא אזכיר: "אמר פלוני" - שזה אריכות אין תועלת בה. ואפשר שיהיה מביא זכרון שם האיש שהוא לחשב מי שאין לו חד: שהדבר ההוא נפסד ובתוכו רע, שלא יבינהו - ומפני זה ראיתי שלא לזכר האומר, שפונתי להועיל הקורא ולבאר לו עניינים הצפונים בזאת המסקנת. ואני אתחיל עתה לזכר הפרקים אשר ראיתי להקדימם הנה לפי כונתי, והם: שמונה פרקים.

**2. משנה מסכת אבות פרק ב, משנה ב**

רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון וכל העמלים עם הצבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם:

**3. תהלים פרק פט**

(ג) כִּי־אֶמְרֵתִי עֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה שְׁמַיִם | תִּכְן אֶמוּנַתָּךְ בָּהֶם:

**4. דף על הדף ברכות דף כח עמוד א**

וברמב"ם (פ"ד דת"ת ה"א) כתב: אין מלמדים תורה אלא לתלמיד הגון נאה במעשיו או לתם, אבל אם היה הולך בדרך לא טובה, מחזירים אותו למוטב ומנהיגים אותו בדרך ישרה ובודקים אותו, ואח"כ מכניסים אותו לבית המדרש ומלמדים אותו.

**5. ויקרא רבה (וילנא) פרשת צו פרשה ט**

דא"ר ישמעאל בר רב נחמן עשרים וששה דורות קדמה דרך ארץ את התורה הה"ד (בראשית ג) לשמור את דרך עץ החיים דרך זו דרך ארץ ואח"כ עץ החיים זו תורה.

**6. משנה מסכת אבות פרק ג**

רבי אלעזר בן עזריה אומר אם אין תורה אין דרך ארץ אם אין דרך ארץ אין תורה

## **7. רמב"ם, אגרת תחיית המתים**

שהמון אנשי התורה, הנאהב שבדברים להם והערב לסכלותם, ששימו התורה והשכל שני קצוות סותרים, ויוציאו כל דבר נבדל מופרש מן המושכל, ויאמרו שהוא מופת, ויברחו מהיות דבר על מנהג הטבע, לא במה שיסופר ממה שעבר, ולא במה שיראה מזמן העומד, ולא במה שיאמר שיארע לעתיד. ואנחנו נשתדל לקבץ בין התורה והמושכל, וננהיג הדברים על סדר טבעי אפשר בכל זה, אלא מה שהתבאר בו שהוא מופת, ולא יתכן לפרש כלל, אז נצטרך לומר שהוא מופת.

## **8. ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק כז**

ושלמותו האחרון הוא שיהיה משכיל בפעל, והוא שידע כל מה שיכולת האדם לדעתו מכל הנמצאות כפי שלמותו האחרון, ומבואר הוא שזה השלמות האחרון אין בו מעשים ולא מדות,